

PERSOANELE

<i>D. C. Caragiali</i> , regizor	C. Caragiali
<i>D. G. Greceano</i>	G. Greceano
<i>D. Teodori</i>	D. Teodori
<i>D. Sterian</i>	D. Sterian
<i>D. Bonciu</i>	D. Bonciu
<i>D. Nicolau</i> , amator	D. Nicolau
<i>D. Idieru</i>	D. Idieru
<i>D. I. Boian</i> , sufler	D. Boian
<i>D. Mase</i> , director	D. Mase
<i>Dna M-e Mase</i>	D. M-e Mase
<i>Dna M-e Marghiolița</i>	D. M-e Marghiolița
<i>D. M-le Homiceanu</i>	D. M-le Homiceanu
<i>D. Handoca</i> , figurant	D. Handoca
<i>D. Cuza</i> , figurant	D. Cuza
<i>D. Sepi</i> , lampist	Sepi
<i>D. Anton</i> , mașinist	Anton

Șțena să pitrece pe șțena în teatru

ACTUL I

ȘȚENA I-a

Caragiali, Greceano

Caragiali: E! Grecene, ce mai zici tu?

Greceano: Eu? Nu zic nimica. Mă gîndesc numai cum om scăpa pe deseară, că, zău, drept să-ți spun — slabă nă-de [jde].

Caragiali : Da' cum vrei tu să fie tare, adecă, rămîie vorbă-n tre noi, dar cînd am făcut o repetiție cumsăcade? Sau mai bine, cînd am putut face? Avut-am noi vreodată ștena slobodă?... De dimineață pînă la 12 să ocupă de franțesi, de la 12 pînă la 3 de nemți, de la 3 și pînă la 6 rămîne pentru noi; dar ce fel rămîne? Dintîi vin acei ce mătură pentru reprezentație — că, laudă Domnului, acum în toate zilele este teatru —; apoi vin de dau focuri pi sobele cele hîrbuite, care afumă doao ceasuri întregi, cu ceasornicu; după aceea, vin mașiniști să așeze decorațiile pe diseară... Acu pas de mai fă repetiție: pe de o parte colbu, pe d-altă parte fumu cel iute, de-ți plesnesc ochii, pe d-altă, iar, huietul mașiniștilor cu decorațiile, apoi cum dracu mai pretinzi să meargă bine? Zău că eu adese mă mir și de aceea ce facem; mă mîndresc cînd văd că o trupă de artiști — dupe cum zic ei — fac cîte trei repetiții pe ștenă, ba încă cea generală fac cu toate decorațiile, și tot... Dar apoi noi, o adunătură de niște copii, goniți din toate părțile, făcînd repetiții pin bufet, pin garderoape, pe acasă, și în ziuă reprezentației, mai totdauna fără decorații, — pentru că ar fi o crimă să pretindem — mă mier, zău, cum la reprezentație nu ne lovim în capite?

Greceano : Mări, ia lasă ceea, și vezi cîte ceasuri sunt?

Caragiali : 11 și 25.

Greceano : Ce spui! Pentru D-zeu, n-au venit încă nimeni! Doamne, domnule Caragiali, iași spune mie cînd o să mîntuim repetiția, dacă pînă acum nu s-au adunat nimeni? Eu nu știu ce dracu au, de parcă-s puși de careva la cale, ca, în ziuă reprezentației, să facă toate șicanele. — Ș-apoi de, acu, mardoanele ca mardoanele: ele totdaună vroiesc să fie așteptate; dar d. artiști de ce nu să arată? Și Doamne, mult am să rîd deseară cînd i-oi vedea că-ngît la găluște și boldesc ochi la sufler!

Caragiali : Ba, premelege, lasă șagă; eu tare sunt îngrijet, nu știu cum om scăpa diseară, că nădejdea mea era să fac astăzi doao repetiții. De atît¹ le-am zis să vie la 9; dar, cum văd, nici o repetiție n-o să putem face cumsăcade; ș-apoi diseară vai de mama me²: iar or să mă tragă de

¹ CF : *de atttea ori.*

² CF : *mea.*

pintre culise toți, în toate părțile. Eu nu știu când dracu o să să mîntuie abonamentul aista, că mi s-a urît acu cu atîta bataie¹ de inimă.

ȘTENA II

Teodori și cei de sus

Teodori : Bonjur, d-le Caragiali ; cred că vei fi supărat dar, premelege, nu-s eu de vină ; las' că ț-oi spune eu pe urmă ce mi s-au întîmplat.

Caragiali : Dar lasă, domnule, că despre d-ta nu-i vorbă, și să fi venit mai-năinte, ce era să faci ? Nu vezi că suntem numai 2, și cu d-ta 3 ? nu vezi că lipsesc toți cari au mai multă tribuință ? (*Se aude un huiet și cîntece.*)

Greceano : Ia auzi-i, iată-i că vin.

Caragiali : Laudă Domnului ! Ei, lampist, adă lumînări. Sepi, Sepi ! Nu e nimeni ; săpați groapă ! Sepi, Ludovic, Dumitre, Anton ! Nimeni² ! Așa îi ia dracu totdauna, la re-petițiile moldovenești.

ȘTENA III-le

Afară de Mase, cu toții, și cei de sus

Cu toți (căt-re Caragiali) : Bonjur !

Caragiali : Bonjur ! Însă puțin îmi pasă de ziuă, poate fi cît de bună și cît de rea ; dar noaptea ! Și mai cu seamă noaptea această, care păstrează pentru fiecare din noi fiori și palpitate de inimă și mai cu seamă pentru mine, pentru că toate greșelele domilor voastre să rapoartă asupra-mi ; și eu, pe de o parte, îngrijet de rolul meu, pe d-altă, a vă-mpinge de spate la replică, pe d-altă a mă sfădi cu mașiniștii, cu lampiștii, cu toți aiști bețivi trebuitori, su-făr înzecit cît dumneavoastră și, tot, domnilor și doamne-

¹ CF : *bătate.*

² CF : *tot nimeni.*

lor, sunt mai exact decît toți, și nu vin la 11^{1/2} ¹ la repetiție.

M-e Mase : Apoi, d-le, noi așa putem veni.

Caragiali : Iartă-mă, doamnă, dar d-ta ai doao pricini care te propesc ² de a răspunde astfel : I-iu, că ții înțietate, atît în talent cît și în rol, între celelalte dame — și-apoi ești datoare să dai exemplu ; al doilea, d-nă, interesul bărbatului d-tale, care este lovit greu cînd reprezentațiile vor școpăta, și atunce, de unde așteptați vrun cîștig, poate să ne împodobească publicul cu vro armonie ascuțită, ce să zice, romînește, șuier... Și-apoi, vezi d-ta, doamnă, eu nu m-aș expune cu plăcere la o asemenea armonie.

Greceano : Ian lasă, d-le Caragiali, că trece vremea numai în zădar ; ia, bine ar fi ca noi să ne luăm seamă mai bine și să nu rîdem noi de noi, c-apoi, zău, cam are dreptate d-lui... Vezi d-ta, noi ședem aice de doao ceasuri și mai bine, și ne răzbește răcoarea astă îndrăcită pînă la chele ³ și apoi, pare-mi-să ca și noi avem un chic ⁴ de suflet.

M-e Mase : Mă rog, domnule, ține-ți sufletu în dumneata, și nu te prea-ntinde cu vorbă.

Greceano : Mări, ce spui ? Și zău, cuconiță, te-ai supărat ?... În adivăr, de știam că a să-ți pară rău, mai bine scoteam pe vîrfu limbii 70 de pușchinețe, cum zice Cocus Mocus... Ei, lasă, ard-o focu de limbă s-o ardă, am s-o-nșep cu un bold de o sută de ori, să nu mai îndrăznească să zică adevărul.

M-e Mase : Adevărul, domnule, nu vroiesc să-l ascult din gură dumitale, și bine-ar fi să-ngrijești mai mult de d-ta decît de alții !

Caragiali : Conteniți o dată, mă rog, că, cum văd, vă mînați cam departe ; ascultați hotărîrea ce am făcut, domnilor și doamnelor. Fiindcă acum îs 12 ceasuri, nu să poate a să face repetiție — pentru că la 12^{1/2} au a veni nemții, și ei vor ocupa ștena pînă la 3 ; de aceea, decît a-ncepe și a pătimi rușine, că în mai multe rînduri — adecă să ne dee de spate afară de pe la 1^{1/2} repetiție, mai bine mergeți acasă, mîncați, odihniți-vă, mai repetuiți-vă rolurile și, la 3^{1/2} ve-

¹ CF : 11 ceasuri.

² CF : opresc.

³ CF : îndrăcită pînă la culme.

⁴ CF : pic.

niți iarăși aici, unde ne-om îmbrăca toți în costume, ne-om decora și om face repetiție ca și când ar fi publicu adunat, chiar ca la reprezentație, ș-apoi a da D-zeu de om scăpa și în astă-seară neșuierați. Zău, că eu am început a crede că publicul nostru, acu, de bunătate și de curiozitate, ne lasă, să vadă pînă unde ne-om urca cu nebunia! Că, de-ar cunoaște cîte suferim, cum suntem de împinși¹, atunce, crede-mă, că, de milă, ne-ar jăli; dar pătimirile noastre să fac în bașca această, care are atîtea ascunzători², încît să perd toate, fără a fi văzute. Dar, de-mi va zice careva de ce nu reclamăm? O! așa ar fi, cînd izbirile ne-ar veni d-a dreptul de către o persoană; dar ele vin de la un total³, care te rătăcește. De ce nu dă Dumnezeu să vie, fără de veste, unu din cei însemnați, să dea peste noi, grămădiți, ca calicii împrejurul unei sobe unse cu săuri și cu untdelemn, într-un amestec cu puturoșii de mașiniști, lampiști și tăietori de lemne, pre carii nu îndrăznim a le zice nici măcar: de-te mai încolo, și carii, la repetițiile nemțești și franțozești șed pin colțuri, nemișcați, chiar ca și cînd ar fi niște sfeșnicari... Și dacă acel nobil ar fi, zic, un adivărat nobil, adecă ar avea o inimă de un adivărat patriot, negreșit că, văzîndu-ne într-o stare atît de miseră, ar lăsa să-i curgă slobod doao lacrimi pentru 15 compatrioți ai săi, maltratați pînă la cel mai dupe urmă punct.

Greceano: Premelege, domnule, cată, mie mi s-au umplut ochii...

Cu toții: Domnule Caragiali, de ce nu iei d-ta direcsia, că cu dumneata n-or face ei astfel?

Caragiali: Să iau direcsia? Hm! și această să poate, dar s-o iau, să nu o cumpăr, și nu voi lua-o pînă cînd teatrul limbii naționale⁴ va fi atributar teatruilor streine.

Bonciu: Ce fel atributar? Eu nu înțeleg! Ce, plătește bir?

Caragiali: Firește, acei treizeci de galbeni ce-i dă Mase pe toată seară, de reprezentație, nu este un bir? Pentru că acsesoarele nu să ridică mai mult decît 15 sau cel mult 18, apoi, ceilalți nu sunt o dajdie, supt numire de o învoire particulară? Eu cinstesc pe d. directriță privilegheata și mai mult încă, fiindcă ș-a cunoscut foarte bine interesul în ramură

¹ De împinși adăugat mai tîrziu cu altă cerneală.

² Șters: răsufălători.

³ Inițial: înfernial total.

⁴ Inițial: Teatrul Național.

comerțială, căci dumneaei dupe ce ia, dupe cum aud, 200 galbeni subvenție, pe tot anul, pentru teatrul moldovenesc, apoi găsește și pe câte unu ca Mase și, vînzîndu-i dreptul de a spicula el o datorie a d-sale, mai ia și de la dînsul, adecă din ceea ce produce Teatrul Național, pentru fiecare reprezentatie, 30 galbeni, adecă încă 360 galbeni, și cu 200, 560, și cu toate aiste biruri, noi tot jucăm adese piese naționale în palate neapolitane, precum chiar la piesa *Fată cojocarului*, am jucat sau bine fără știre bietului cojocar, l-am trîntit în niște palaturi poleite, și l-am pus să dupească chiei, lângă coloane godice venețiene... Nu face nimica. De la Veneția pînă la Podul Vechi, unde să pitrecea ștena, nu este multă depărtare... Ia vedeți, domnilor, aiste sunt niște lucruri atît de mici și atît de mari, încît publicul nostru, de n-ar fi mărinimos, apoi nu ne-ar șuiera, ci ne-ar bate, că, precum v-am spus, nu știe, nici nu poate ști, de unde vin aceste; le crede toate devenite din puțină noastră cunoștință teatrală; de aceea, și împins de patriotizm, este atît de îndulgent și iertător!

M-e Mase: Ș-apoi aceste vrei să zici că vin din pricină că e Mase director? Mă rog, de ce n-au luat-o altu? De ce l-au lăsat pe dînsul?

Caragiali: Și această nu o poți înțelege? Iată de ce, doamnă: fiecare om are amor propriu pentru patria sa, care adese ajunge la ambiție; eu te întreb să-mi arăți carii sunt aceia ce ar fi putut lua Teatrul Național, și totodată, a-l înflori? D-ta nu poți să mi-i arăți, că nu-i cunoști, dar eu îi știu foarte bine și-ți spun cu încredere că nici unu din d-lor nu s-ar fi-njosit pînă la acel grad ca să să facă sublent unei direcsii streine și să plătească atribut unui alt teatru. Adecă, din ce clasă de oameni îi vrei d-ta să fie? Din ce linie soțială? Ei nu putea să fie decît oameni literați, ei nu putea să fie decît nobili. Apoi, doamnă, primi-vei d-ta că un nobil compatriot al dumitale să fie supt ordinele unui strein, ce, prin întâmplare, și-au dobîndit un privilegiu? Cînd eu, d-nă, care abia am un mic țirc¹, îți cînt de un ceas că n-aș priimi, și ț-am arătat dovezi că am refuzat de 3 ori pînă acum, fiindcă nu au vroit a m-învoi a mă numi director, ci regizor, precum să numește și Mase;

¹ CF: *în lume*.

cînd eu, om sărac, care mi-am însemnat această artă drept carieră în lume, cînd eu, zic, n-am priimit, apoi pretinzi că un nobil compatriot al d-tale să fie mai mic decît mine la suflet ? Iată dar acel „de ce“ explicat, iată de ce d-ta astăzi ești directriță sau regizoriță și Mase director sau regizor. M-ai înțeles acu ?

M-e Mase : Apoi dar cine-i de vină ?

Caragiali : Ia vezi aice nu ț-oi răspunde ! Dar ca să treacă vremea ț-oi zice împregiurările.¹

Sterian : D-le, noi putem să mergem ?

Caragiali : Dar, însă la 3¹/₂ punct să fiți aice.

C. Marghiolița : Și noi ?

Caragiali : Și d-voastră, madam, însă, vă rog, veniți mai de vreme.

M-le Homiceanu : D-le, dar eu pe diseară cum trebuie să fiu îmbrăcată ?

Caragiali : Îmi pare că d-ta joci un rol de slujnică.

M-le Homiceanu : Așa.

Caragiali : Imbracă-te ca o slujnică ; numai, mă rog, nu pune mănuși glase și rochie cu corsaj, după cum obicinuiți cîteodată ; nu te supăra, eu n-o zic această numai pentru d-ta, ci pentru toți ; ca bine-ar fi să să caracterizeze fiecare dupe rolul ce jiocă. De pildă, deunăzi, dumneaei, Mme Mase, joacă un rol de bătrînă și nu vroiește a-și face nici măcar un grimas².

M-e Mase : Așa, că oi fi căpchietă să mă măscăresc pe obraz !

Caragiali : Apoi atunce mai bine nu mai priimi rolurile bătrîne, că să face ună din doao, adecă : de nu te-i măscări, — dupe cum zici, — pe obraz, măscărești rolurile pe ștenă. Eu v-am mai spus că actorul pierde pe jumătate din acsia sa, dacă nu s-a figura bine, ba încă, cu vreme, ajunge chiar marionetă, fiindcă numai acele rămîn neschimbate la față pentru totdaună.

M-e Mase : Apoi lasă dar, că altă dată, cînd voi avea vrun rol de bătrînă mă voi figura bine.

Caragiali : Apropo : noi stăm de vorbă, și eu tribuie să pun la cale pentru decorațiile pe diseară. Ei ! Anton ! mașinist !

¹ Ultimele două replici sînt șterse în ms., probabil, la cererea cenzurii.

² C F. : *zbtrecitură*.

SȚENA IV-le

Anton și cei de sus

Anton : Ce poștești, d-le Caragiali ?

Caragiali : Ia, să-ți spun ce decorații îmi trebuiesc pe diseară ?

Anton : Poftim numai, și mintenași îs gată.

Caragiali : Apoi dar ascultă : dintii îmi trebuiește o casă nu bogată, cu ușe la mijloc ; pe urmă, în stînga o ușe, și în dreaptă o fereastră, în față publicului, o oglindă mare — și atît, alt nimica.

Anton : Bucuros, numai despre casă mă gîndesc că n-avem ; să-ți pun salonu cel roșu !

Caragiali : Ba foarte-ți mulțemesec : nu-mi tribuie salon cu stil-puri, caută bine, că eu știu că aveți, și nu-mi face șicane, că destule am eu în cap !

Anton : Ei, ghine, ghine, oi face. (*S-aude un huiet afară.*)

Caragiali : Ce-i acolo ? ce dracu să bat ?

Nicolau : D-le Caragiali, Mase au venit, după obicei, și face o gură, cu Greceano, mînia lui D-zeu !

Caragiali : Da' pentru ce ?

Nicolau : Știu eu ? Ia, așa s-au luat de vorbă ș-acum li s-au cam trecut de șagă.

Mase (fără a să vide) : Mergi al dracă !

Caragiali : Mă, da' s-a-ngroșat treabă !

Mase (asemine) : Eu vrei ! Taci bree !

Nicolau : Ian auze-l !

SȚENA V-le

Mase, Greceanu și alți mai mulți

Mase : Carage, mă rog, vorbește drept : cine ce că are Greceano con la mine ? O ! mă rog, taci da gură.

Greceano : Ce taci da gură !... Ian ascultă, domnule Caragiali : mă pune la amant¹ de 3 galbeni, fiindcă n-am jucat un rol !

D-na Mase : Mă rog, da' cum poți d-ta să iei rol, și pe urmă să pui pe altul în locul d-tale să-l jioce ?

Greceano : Eu dumitale nu-ți răspund, de-i striga măcar și pînă mîine — că nu te cunosc să ai vreun drept a mă-ntreba.

¹ Amendă (fr. *amende*).

- ise : Acrenon de Dieo ¹, non spune așa pentru la ma cocoană; el sunt directris.
- ragiali** : Acasă la d-ta și afară pe uliță, iar nu pe ștenă, și mai cu seamă la repetiție ; acum nu este decît actriță. Vrea să zică, că, dacă vă dăruia Dumnezeu ceva coconăși, era și ei în dreptate, ca pui de director, să dea legi ? Sărăcii de noi, ce vremi am ajuns ! Să credeți, băieți, că Antihristu s-au născut !
- ise : Cheschil a di ? ²
- ceano** : Il a di pentru Antihrist.
- e Mase** : E, monsiu Carage, tujur e contre nu ³ !
- ise : O ! je se, je cone tu l'intrig. ⁴
- ragiali** : Te înșeli, madamă, monsiu Carage nu contrariază persoană d-voastră, ci necuviințele d-voastră ; așa încît el poate jura că pe d-voastră adese vă uită.
- e Mase** : Apoi de, domnule, ce să facem, dacă nu-nvrednicim să ocupăm memoria d-tale ?
- ragiali** : Nu !
- ise : Cheschil a di ?
- e Mase** : Lese moa tranchil ! ⁵
- ise : Coman ? ⁶ (*Mergînd spre Caragiali.*) Carage, io spuie la d-ta drept, sunt cum așa, e așa...
- ragiali** : Ian ascultă, franțuzule, măsura-ți vorbele, cînd ai să vorbești cu mine, că ce m-oi îndrăci o dată și te-oi face de n-ăi nemeri ușa !
- ise : Mă rog, nu te-nmîniat con la mine ; io spus drept.
- ragiali** : Apoi de, omul aista te bagă-n păcate !
- e Mase** : Di tua, Mase ! ⁷
- ise : Purcoa ? ⁸ Io sunt venit, mă rog, aice, con la rol, e ⁹ Greceano face barufa ¹⁰ con la mine. Mosiiu Carage, osi ¹¹ sunt vinovat...

¹ Pentru numele lui Dumnezeu (fr. *sacre nom de Dieu*)

² Ce-a zis ? (fr. *qu'est-ce qu'il a dit ?*).

³ Intotdeauna e contra noastră (fr. *toujours est contre nous*).

⁴ Cunosc toată intriga (fr. *Je connais toute l'intrigue*).

⁵ Lăsați-mă în pace (fr. *laissez-moi tranquille !*).

⁶ Cum ? (fr. *comment ?*).

⁷ Zi-i (fr. *dis-toi !*).

⁸ Pentru ce (fr. *pourquoi ?*).

⁹ Și (fr. *et*).

¹⁰ Ceartă, discuție (it. *barufa*).

¹¹ De asemenea (fr. *aussi*).

Caragiali : Zi ce ai de zis și te du cu Dumnezeu !

Mase : Poftim, aice sunt, mă rog, rol pentru la d-ta.

Caragiali : Să videm ce rol. Di ce piesă ?

Greceano : Mosiu Mase, eu am rol ?

Cu toții : Dar eu ? dar eu ?

Mase : Sunt, mă rog, pentru tute.¹ O ! un pies frumușică !... E
sunt venit la public, e tut² la boiar ; eu facem să vede un
afiși avec la letre comsă³ de mari !

Caragiali : Domnule Mase, ai înnebunit, ori nu țe-e mult ?...

Mase : Pentru ce, mă rog ?

Caragiali : Auzi, pentru ce ? Măi băieți, ascultați ce i-au dat
dracu-n gând ! Știți ce piesă este asta ? *Jucătorul de cărți*,
o dramă strașneacă, tradusă de C. Costache Negruți, care atît
de bine au cunoscut greutățile ei, încît la precuvîntare pune
că ar dori să o vadă jucată pe ștenă națională. Dar crede
că pînă atunce va ajunge bătrînețile lui Matusalem ! Apoi
puneți-vă voi în gând cu ce ne lovește Domnu Mase.

Mase : Așa ! joc la d-ta rol de Jorj. Ce, mă rog, este frică ?

Caragiali : Taci, mă rog, că mi-e rușine să nu ne audă ș-alții !

Greceano — și mai mulți : Ce fel ? Este atît de grea ?

Caragiali : Pesemne n-ai cetit-o. Apropo, mîine o reprezentează
franzezii ; veniți cu toți să o vedeți...

Mase : Carage, tot'una faci barufa ! Io, mă rog, sunt plen de da-
torie, sunt patruzece și nove de galbeni a la un jidov, nuve
sunte lei a la direcțion ; vrei să me mănîncă peru ? Zău, io
dau c-on pistole, dau la inimă, sunt prăpădit... mă rog !

Toți : Săracu !

Caragiali : Apoi, bată-te concenie să te bată ! Cine te-au pus să
dai 30 galbeni pe seară ? N-ai prevăzut că poate să vie vreme
să nu faci nici 10 ? Ce negustorie ai făcut d-ta ? Intîi ai
încheiat contract ș-apoi te-ai apucat de socoteală ? !

Mase : Ce vree, sunt prăpădit mă rog, anșelat ; no, să fini,⁴
io sunt stăpîn director ; eu vree să joca *La juer de carte*⁵,
eu vree.

Caragiali : Dar eu nu vree !

¹ Toți (it. *tute*).

² Toți (fr. *tous*).

³ Cu litere atît (fr. *avec la lettre comme ça*).

⁴ S-a sfîrșit (fr. *c'est fini*).

⁵ Jucătorul de cărți (fr. *joueur de cartes*). Este vorba probabil de piesa lui

Ducange și Dinaux cu titlul *Trente ans ou la vie d'un joueur*, jucată în țară, la Iași,
de o trupă franceză.

Mase : Eu mergem la aga, spuie la dînsă : mă rog, Carage non vree ce eu vree.

Caragiali : Ia acu ai nemerit ; poftim, de vrei, mergem împreună. Ce domnule, nu cumva crezi că noi suntem robi ai dumitale ? Dar cum vrei dumneata că eu, pentru interesul d-tale, să fac de rîs în public 10—12 moldoveni ?

Mase : Ce-mi pașa ! Sunt stăpîn !

Caragiali : Știu foarte bine că nu-ți pasă, că d-ta în seară de reprezentație, pe cînd pe noi ne năpădesc sudorile, șezi la buro alătura cu d. Luțați, și-ți boldești ochii la sorocoveți și la galbeni, carii să rostogolesc dinăinte-vă. Prețul sudoarelor noastre îți place dumitale, știu bine, muzică aceea armonioasă, ce lasă săracă monedă cînd își schimbă stăpîn ! Dar vezi d-ta, domnule, eu Ț-am vîndut d-tale numai munca mea, iar nu și cinstea-mi ; pînă acum, laudă Domnului, nu am spiculat publicul, am făcut tot ce împrejurările m-au iertat, sînt oameni carii au cunoscut această. De 5 ani de cînd mă tăvălesc pe aice am înfătoșat publicului în veci un om cinstit, iar nu un șarlatan, și publicul au fost pentru mine totdaună așa de generos, încît mi-au plătit peste merit. Așa, d-le Mase ; dacă d-ta ai trebuință de bani și despre ispravă puțin îți pasă, cată-ți un alt regizor și, atunce, uniți împreună, faceți tot aceea ce veți pofti.¹ Și vă fac o proorocie de Cocus-Mocus că nu va trece mult și publicul vă va face o surpriză minunată ; adecă mai lămurit vă va trînti o bătaie încît și d-ta și regizorul d-tale să aveți ce povesti la semenii domniivoastre. Așa de măreață încît și d-ta să ai pînă la Paris și regizorul d-tale să-și aibă ce a adăogi la merit.

Mase : Non vree *La juăr de cart* ? facite d-ta un altro.

Caragiali : Pesemne, pe la dvoastră-n Paris, piesele să fabrică. Și regizorii sunt fabricanți ? Eu, domnule, nu sunt autor, și mai puțin încă mă cunosc dator să-ți fac d-tale piese.

M-e Mase : Apoi, d-ta tribuie să pui la cale : el de unde știe ?

Mase : Așa, mă rog ; io non ști moldovenește ; non ști cine ce că este bun.

Caragiali : Apoi, d-le, pe noi nu ne-au născut tot o mamă, că eu să-mpart cu dumneata frățește toate neajunsurile. Cine te-a pus pe d-ta să iei direcția moldovenească, fără să știi

¹ Cuvintele care urmează după *pofti* pînă la replica următoare au fost șterse, la cererea cenzurii. Ele lipsesc din CF.

moldovenește? Cum ț-ar părea oare, de te-ai pomeni cu mine în Paris, director unei trupe franțeze? E! domnule, să nu mai crezi Moldova cu 15 ani înapoi, pe cînd năpădea¹ ca lăcustele niște acrobați, niște alhimiști, niște artefițieri carii, dupe ce își umpleau pungele, mergeau în patria lor și criticau un norod, pentru ospitalitatea și îmbrătoșare ce le-au dat: așa ospitalitate, pentru că nu crede d-ta că și pe atunce Moldova era lipsită de duhuri. Nu era cunoștințele așa de răvărsate, dar, în parte, totdeauna au fost oameni carii au putut deosebi șarlatanismul, dar pe de o parte, în privirea a stării mizere a celor pripoșiți, pe d-altă, iară, cunoscînd că tot începutul are anevoire, îmbrătoșa pe acei nerecunoscători, carii își făceau ris cu niște simțimente atît de nobile. Pe atunce, îți dam și d-tale dreptul de a fi director, dar acum, domnule, nu crede d-ta că te-i putea juca cu publicul teatral! De vrei să-i cunoști spiritualitatea începi a număra, de trii ani încoace, cîte șuierături, cîte momițe, cîți cucoși de hîrtie, cîte castane, (li să) vi s-au îndreptat pe ștenă? Chiar vouă, ce vă numiți artiști, și carii, cu 15 ani năpoi, ați fi trecut de fenomene!²...

Mase: Carage, face ce că vree... Io mă duc; la d-ta sunt regizor, sunt regizor, sunt tute... Adio, mez anfan³... Carage, dai la mana... așa sunt prietin. Adio. (*El iese.*)

Caragiali: Adio! Săracu... el are o inimă bună, dar este confuz.

M-e Mase: D-le, la 3^{1/2} sunt aice. Bonjur! (*Iese.*)

ȘTENA A VI-le

Caragiali, Greceano, Boian, Bosie, Idieru

Idieru: Domnule Caragiali, oare leafă noastră cum merge? Miine sunt 8 și pe dînsul îl văd cam afif!

Caragiali: Ce dracu! diseară tot a face el ceva; am auzit că lojile le-au vîndut mai toate; eu nu știu, de ce să tot jăluiește omul aistă. Pesemne are blestem părintesc, că să nu mai apuce para. Eu nu mărg mai departe: socotesc numai de cînd am venit, și are intrare de 300 galbeni, cînd tot ce-au dat să-ncheie în 160 galbeni; apoi 140 galbeni

¹ Șters: o călca.

² De la *chiar* înainte, adăugat mai trzlu.

³ Copiii mei (fr. *mes enfants*).

ce dracu i-au făcut, că doar n-a fi cheltuind el în casă-i cîte 50 galbeni pe lună... Ş-apoi, stăi, ce zic eu ? 140 şi cu 45 ce e dator la jidov şi cu vro 30 direcsiei, şi nouă iară, căci, iată, mîine este ziuă de leafă : ce ? aproape de 250 de galbeni cheltuiţi în curs de trii luni. Bree ! Bree !

Greceano : Dar ce te mieri, domnule ? Fost-ai vrodată, dupe reprezentaţie, la dînsu acasă ? Ştii cum stau jidovii ? Mînia lui D-zeu, ca la iarmaroc ! Apoi ce crezi d-ta, acii mărg degeabă să le facă vizită ? Ia, un om fără socoteală : s-au văzut şi el în bani şi s-au ameţit ¹ !

Idieru : Dar vezi d-ta, că nebunia lui ne tulbură pe noi. Ian spune : mîine de ţ-a zice că n-are de unde-ţi da leafă, aşa-i că te duci acasă binişor, după ce ai jucat de patru ori degeabă ?

Caragiali : Despre aceea nu vă temeţi. Să treacă stăpînirea : o mică jălbuşoară la d. aga şi îi scoate şi măselele din gură.

Greceano : Mări, dă-le la pustie ; ce o să-i ia ? El n-are nimica pe dînsul, şi-n casă, mai puţin decît nimică ; ia numai d-om scăpa din luna astă, apoi nu mai joc fără asigurare. Mă duc la directriţă privilegheată şi o poflesc să-mi iscălească un contract, că, de nu mi-a plăti Mase, apoi dumneaei îmi va răspunde.

Caragiali : Nu ai nici un drept pentru că-ţi poate zice că nu te cunoaşte.

Greceano : Ce fel ? Nu este dumneaei însărcinată de ocîrmuire să ţie teatrul moldovenesc ?

Caragiali : Dar, însă dumneaei au vîndut acest drept lui Mase, rămînîndu-i numai o răspundere, adecă aceia de a nu să juca miscarva piese atingătoare ; căci atunce ocîrmuirea nu mai apucă pe Mase, ci pe privilegheată. Iată toată răspunderea ei ; iar cit pentru de a plăti dumitale şi mie şi altuia, dacă Mase, spre pildă, a ieşi falit, aceea nicidecum nu o priveşte pe dumneaei ; noi avem a pretinde de la acela cu care am încheiat contract. Aşa, vere ! Dar cum crezi ?

Cu toţii : Apoi, atunce, slabă nădejde !

Caragiali : Slabă, tare, astă este ; au tribuit mai dinainte, adică de la început, să vă fi gîndit mai bine ; acum e foarte tîrziu.

Unii : Apoi de, dacă nu ne-au tăiat capu, ş-apoi, nici n-am avut cine a ne sfătui.

¹ Şters : *nebunit*.

Caragiali : Imi pare rău, d-voastră spuneți¹ că știți totu, nu ați vroit a vă sfătui cu nimeni — dar nu că n-au avut cine vă sfătui. Nu cunoașteți dv. vreunu din compatrioții moldoveni, la care să vă fi dus să-i spuneți nedomirirea voastră, să-i cereți sfat? Iată, d. Alecsandri, tînărul, d. Kogălniceanu, C. C. Negruți mers-au vreunu din voi la vreunul din d-lor, și v-au dat afară? Bine știți că d-lor au ținut teatrul în anii trecuți și putea să vă dea sfaturi folositoare; dar, dacă nu ați mers, cine-i de vină? Acum suferiți, și mai puțin încă vă puteți jălui, că știți proverbul românesc: „capul face, trupu trage“, sau, mai bine „ceea ce-și face omul singur, nici dracu nu-l desface“. Da, așa măi vere İdieru, care te gîndești la parale!

İdieru : Mîncă-m-ar puricii să mă mănînce. Cap de vită ce am fost eu! E, acu, n-am ce face!

Greceano : D-le Caragiali, ia spune mie, pe ce temeii îmi cere el 3 galbeni! Că mie astă-mi stă în gît: nu vine prea bine!

Caragiali : Cît ai pe lună?

Greceano : 8 galbeni.

Caragiali : Nu poate să-ți ia 3: regulă teatrală este o a triia parte.

Greceano : Dar/pentru ce? Eu am pus om în locul meu; reprezentața a mers.

Caragiali : El nu te-ntreabă de au mers sau ba, de ai pus om în locul dumitale sau nu; el îți zice: domnule, pentru ce n-ai jucat rolul ce o dată ai priimit și ai făcut repetiții la dînsul?

Greceano : S-au întîmplat de m-am îmbolnăvit!

Caragiali : Pe cine ai înștiințat? Și de unde ai găsit, deodată, pe tînărul acela? Să-nțelege îndată că farsă au fost promeditată, și tu te învinovățești. Așa, Grecene, crede-mă pe mine: mai bine plătește și taci.

Greceano : Ci, acu, ducă-să dracului, unde-au mers miia, meargă și sută! Oi zice și eu că am dat unui om de pomană.

Caragiali : Știi ce? noi tot ședem: hai să facem ștena noastră din actul al III-le, că știi că e cam grea. Domnule Boian, fii bun și ne suflărisește.

Boian : Dați-mi textu. Să intru-n bortă?

¹ Scris: *sumeți*.

Caragiali : Da, da... Domnilor, cîți n-aveți trebuință pe ștenă, tra-geți-vă-ntre culise. Aidi, d-le Idieru, ține locu cucoanei Mar-ghioliții.

Idieru : E, iată ! Ce să zic ?

Caragiali : Ce ț-a zice sufleru. (*Către Greceano.*) D-ta, în vre-mea convorbirei noastre, ascuți la fereastră.

Idieru (*imitează glas de femeie*) : Așa, iubitul meu, așteptările mele fură amăgite.

Caragiali : Bravo ! Îmi vine să te-mbrac diseară în rochie !

Idieru (*urmînd*) : De acum toate au priimit o schimbare în casă noastră : maștighia-mea ș-au lipădat mască, tatăl meu au căzut într-un amor bătrîn și nu vede decît... (*Dîndu-și glasul cel firesc.*) Dar știi că mă doare gîtu, domnule Ca-ragiali ! Măi, da' greu mai e să fie careva femeie !

Boian (*scofîndu-și capu din bortă*) : Da' zi-năinte, nu te mai împopoța, că n-ai să cînți doar niscarva manele.

Idieru : Nu pot, bre omule !

Caragiali : Zi-i replică !

Boian : Această-mi crudă hotărîre. (*Suspină și chică pe un scaun.*)

Idieru (*cu glas de femeie, iar, cînd chică, scaonul să rupe*) : Această-mi crudă hotărîre...

Caragiali : Suspină ! da...

Idieru : Ah ! iacă, am pățit-o !

Caragiali : Nu-i nimică... O, nu ! Nu, îngerul meu ! Viața mea ! Nu te dăznădejdui ! Pînă cînd voi fi eu în viață. — Da' șezi drept ! — te voi apăra împotrivă tuturor nedreptăților ce ți să fac — Grecene, replică ! — ce ți se fac.

Greceano : Pardon, nu luasem seamă ! Pe unde intru ? Pe aice ?

Caragiali : Da.

Greceano : Așa, tîlhariule, om de nimică ce ești ! Vii în casă mea, într-o casă cinstită¹, și te silești a-mi smomi față ! Și tu, cucernica mea jupîneasă, care mi te găteai pentru călugărie !...

Idieru (*chicînd în genunchi*) : Taică !

Caragiali : Domnule !

Greceano : Fugi dinăntea mea, nemernico. Și d-ta, domnule, care ai îndrăznit pîn-aice, vei avea a face cu mine !

¹ Scris prescurtat ; completat după CF.

Caragiali : Nu mă tem ! Pretențiile mele sunt toate drepte ! Și d-ta, cu toată sumeția d-tale și mijlocele care ai, vei fi învins ! Așa, nu crede, boierule, pe toată lumea în doagă d-tale ; și chiar astăzi te voi desamăgi !...

STENA VII-le

M-e¹ Mase și cei de sus

Mase (*băgînd capu pin culise*) : Carage, să te spus un vorbă : spune, mă rog, cine ce că tribuie pentru la ma cucoană ?

Caragiali : Ce tribuie cucoanei dumitale ? Bani. Și d-tale minte !

Mase : Lasă mă rog, spus mai degrab', sunt venit cu la vatiur².

Caragiali : Apoi, știu eu ce vrei să-ți spun ?

Greceano : Pesemne ce costum îi trebuie pe diseară.

Mase : Așa !

Caragiali : Apoi Dumnezeu să te-nțeleagă !

Mase : Spus la mine mă rog : un rochie galant, con l'aor, e coafiur, un gramadă bani.

Caragiali : Dumisale³ îi trebuiește o rochie de mătase, fără aur, fără nimica, o coafură roșie cu pene, și-ncolo toate celelalte cîte le are.

Mase : Io spus, mă rog, a la dînsa : non vree, non vree. Tut la zili, face barulfa.

Caragiali : Ce ț-am spus eu ; aid', du-te, că te-așteaptă trăsură !

Mase : No, adie mez anfan⁴. Iartă pe mine. O ! mon Dio, mon Dio !⁵ (*Iese.*)

Caragiali : Vai de capul tău⁶ ! ...E, aide, mergem înăinte ?

Greceano : Să facem ștena cu totu, dacă am început-o.

Caragiali : Domnule Idieru, pune-te în genunchi, cum erai ; d. Greceanu, în mijloc ; eu aice. D. sufler, mă rog, de unde am lăsat ?

Greceano : Zi, mă rog, replică !

Caragiali : Și chiar astăzi te voi desamagi.

¹ Probabil : *Mr.*

² Trăsură (fr. *voiture*).

³ Scris prescurtat *D* ; completat după CF.

⁴ Adio, copii ! (fr. *adieu mes enfants*).

⁵ Dumnezeuule ! (fr. *mon Dieu*).

⁶ Șters : *Sărace*.

Greceano : D-le, ești un birbant, și tu, ticăloasă creatură...

Idieru : Foarte-ți mulțemesec de cinste!

Greceano : Taci! Și tu, ticăloasă creatură, să nu mai îndrăznești de astăzi a mă mai numi părinte!

Caragiali : Domnule, iartă-mă să-ți zic că ești un adivărat tiran! Și ca unu ce însuși m-ai numit birbant, apoi iau drepturile pe care mi le dă acest titlu și îți zic, în casă d-tale, că Amilia de astăzi este supt ocrotirea mea, și, atit d-ta cât și cocoană dumitale nu mai aveți nici un drept asupra-i.

Idieru : Să trec dincoace?

Caragiali : Ba nu, nu te grăbi, cocoană Marghiolișo, că nu șede bine o fată să să arunce în brațele amantului său, față fiind și tată-său, și mai cu seamă improtivind-o!... Așteaptă, că viu eu la d-ta la vreme! — De, Grecene!

Greceano : Apoi m-ați curmat. Zi replică!

Caragiali : Nici un drept asupra-i.

Greceano : Frumos! Nu cumva, domnule, cunoști d-ta vro lege care să facă ca copiii noștri să nu fie ai noștri?

Caragiali : Fizicește, să-ntimplă adese; iar moralicește, când părinții sunt de felul d-tale...

Greceano : Văd eu, domnișorule, că treaba să apropie de comag. Măi Ioane! Vasile! Timoftei! Veniți încoace!

Caragiali : Chiamă-ți, domnule, lagărul; pumnii miei de mult nu s-au lățit pe spatele cuiva. Amilio, tu, deocamdată, dă loc războiului!

Greceano : Ț-oi arăta eu ce vra că zică a călca, ca potlogarii, casele oamenilor! Eu sunt boier și știu a-mi răzbuna!

Caragiali : Eu nu sunt decît un biet mojic, și, iată-mă, nu fug! Dar știi ce, boierule? Pînă una-altă, hai să-ncepem noi, și slugile d-tale or sfîrși; că precum văd, nu să află acasă!

Greceano : Nu-mi mîrșevesc eu mîinile cu un canalia ca tine!

Caragiali : O! această-i foarte mult! Știi, boierule, ce vra să zică un canalia?

Greceano : Știu, dobitoc!

Caragiali : Știi ce drepturi trebuie să aibi asupra unui om ca să-l numești astfel?

Greceano : Măi, băieți, dar nu veniți? ¹

¹ Ultimele două replici lipsesc din CF.

Caragiali : În zădar răcnești, boieriule, eu nu sunt de acei ce se sparie !

Greceano : Ce te bagi așa în sufletul meu ?

Caragiali : Ce aștepți de la un dobitoc ?

Greceano : Ba încă și volintir ; căci numai ei intrau în casele oamenilor și să făceau stăpîni ! Dar nu crede dumneata că te vei duce teafăr de aice. Ce fel, noi trăim în codru ?

Caragiali : Nu răcni. Un cuvînt de vei mai zice, ești mort !

Greceano : Nu-i șagă ! Ia să-mi iau măsurile. Domnule, te las în pace...

Caragiali : Unde vrei să te duci ? D-ta nu ești slobod să faci nice măcar doao pasuri fără primejdie de viață ! (Acu mi-e vremea !) — Grecene, fă-te că te-ngrozești...

Greceano : Să-ncep a tremura ?

Caragiali : Ba nu, omul să poate îngrozi și fără a tremura. Vezi, totul este pe cît poate un actor să să păzească de o prefacere ; atunci careva izbutește în rolul său, cînd face publicul a uita persoana sa și a-l vîdea în aceea a rolului său. Vezi, e foarte mare deosebire între comic și măscărici : cel dintiu mă încîntă, mă face să rîd cu plăcere, pe nesimțite doresc ca rolul său să ție cît de mult, îmi place a îl vedea cît de des ; în vreme ce celălalt îmi zmulge rîsul, însă mă face să mă roșesc adese că l-am putut suferi. De aceea, și o comedie-farsă nu să poate priivi de aceleași persoane decît de doao ori, cel mult, în vreme ce cea nobilă poate însufla orișicînd nouă plăceri ; și aceea, și asta adevărată¹ piatră de încercare unui actor bun. De aceea, feriiți-vă de a vă obicinui să însuflați rîs publicului prin schimosiri necuviincioase, pentru că el, vă-ncredințez, vă va aploda astăzi, fiindcă nu au văzut alte, dar prin chiar aplauzile cele vi s-a-nchide carieră ; căce, sumeți că ați fost aplodați, și mai sumeți încă că ați izbutit, vă lăsați talentele în timpire și, în loc de a vă urca treptat, vă coboriți treptat, folosindu-vă numai cu atîta, că v-ați deprins a vă sui pe ștenă fără palpit de inimă !

Greceano : Bine, dar cum am să fac. Arată-mi !

¹ CF : e adevărată.

Caragiali : Nu ți s-au întîmplat în viață dumitale a te-ngrozi vrodată ?

Greceano : Așa mi s-au întîmplat mie adese, dar aceea e altă.

Caragiali : Cine ți-au spus dumitale că e altă ? Este tocmai aceea ce să cere ca d-ta să te urci în perfecție cu rolul d-tale. Cînd poate un actor să fie privit de public mai cu plăcere ? Negreșit, cînd să apropie mai mult de naturel. Și cînd să poate apropie mai mult ? Atunci numai cînd, uitîndu-se pre sine, să îmbracă chiar pînă-n suflet cu atingerile persoanei ce înfățșază ?

Greceano : Apoi, iată ! (*Să îngrozește.*) Așa ?

Caragiali : Așa ! Mă rog, domnule suflet, mai departe !

Boian : D-ta îl tragi în fața ștenei.

Caragiali : Ascultă, boierule, hotărîrea me cea dupe urmă : d-ta vei fi în primejdie de viață, de nu vei iscăli această foie de zestre.

Greceano :¹ (M-am topit.) Apoi bine, omule, așa să fac aceste lucruri ? Prin siluire ? Așa iscălește un tată foia de zestre a fiicei sale ? Cu... cu pistolul la gură ?

Caragiali : Așa, cînd un tată, însurat de a două oară și dedat unui bătrînesc amor, sau, mai romînește, fermecat de coana lui cea nouă, uită datoriile părintești și să face o fiară ! Toate îmi sunt știute ! Și d-ta, în minutul acesta, vei alege : una din două : sau a mă avea ginere, sau ucigaș !

Greceano :² (Nu e treabă !) Să-ți spun drept, domnule, au cam zăbovit norocul, dar pînă-n sfîrșit mi-au dat ginere... Să-mi treiască ! A, și această fu una din cele neașteptate, vrednică de a să face o piesă de teatru !

Caragiali : Apoi, boierule, nu fii mîhnit ! Lumea întreagă este un teatru ; închipuiește-ți că suntem actori și te mîngîie !

Greceano : Este puțină deosebire : ca actor, aș fi iscălit foia, dar, ca tată, am să plătesc ce am iscălit ; și...

Caragiali (*scoțînd o foie*) : Ceasurile trec, și eu sunt cu birja...

Greceano : Of ! Ia să videm ce dau fiicei mele. S-au mai pomenit, undeva, jucărie ca această : să nu știu eu ce dau, și această s-o aflu de acela care...

Caragiali : Care-ți înfățșază astăzi foie de zestre, supt figură

¹ CF continuă prin indicația : (*in parte*).

² CF continuă prin indicația : (*in parte*).

unui siluitor și miine supunerea unui fiu, în persoana de ginere !

Greceano : Toate sunt bune ! Ian să videm ! (*Cetind.*) Cu ajutorul lui Dumnezeu, foie de zestre ce dăm fiicei noastre, Amiliei, pe care o mărităm cu d-lui, Todorache Murcea (tresni-l-ar Dumnezeu !) O casă cu doauă ¹ rînduri în mahalaua Armenimii, loc cu embatic ; al doile, moșia Silită, din ținutul Tutovei. (*Apart.*) Sărmană Silită, adivărat că merge silită ! ! (*Urmînd.*) O vie lucrătoare, 40 pogoane, în potgoria Putnei, iar bani naht, adecă în numărătoare, patru mii galbeni blanți. Toate aceste le dăm cu inimă ² curată, și de bună vroință noastră (Of, nu să potrivește !) De la noi atit, iar de la Dumnezeu, fericire și unire casnică !

Caragiali : Poftim, domnule, iscălește și adaogă în familia d-tale un fiu, pe care, deși cu puțin-năinte, l-ai numit birbant, cu vreme însă, îl vei cunoaște mai bine.

Greceano : Bine, domnule, dar această...

ȘTENA A VIII-le

Mase și cei de sus

Mase : Carage, mă rog, la public sînt aice tut venit, spus di-rept, sînt gată.

Caragiali : Ne-am topit ! Pas acu de reprezentează o piesă fără repetiție. Ați văzut cît de bună am pășit-o ? !

Cu toți : Ce facem acu ? !

Caragiali : Să facem anons către public, arătînd întîmplările, și cerînd a ne da voie ca, în locul aceștii piese, să jucăm comedie... E, cine face anonsu, că eu am să mă-mbrac și să-n-grijesc și de garderopa ce ne tribuie !

Idieru : Eu să-l fac, domnule !

Caragiali : Ia-ncepi !

Idieru (înaintîndu-se în avansenă) : Inaltă noblesă și onoratele public ! Astăzi nu putem să jucăm piesă, fiindcă... din pricină... pentru că n-am făcut repeti...

Caragiali : Taci ! Taci ! Du-te de te-mbracă mai bine.

¹ In ms. șters : *cu doauă.*

² In ms. *imă.*

Bosie : Ia să-l fac eu domnule Caragiali.

Caragiali : Da, zi !...

Bosie (*în avanștenă, tușește*) : Fiindcă, din pricină că n-am putut face repetiție cumsăcade, s-au întâmplat... Apoi, nu rîdeți !

Cu toți : Da' cum dracu n-om rîde !

Bosie : Apoi poftim, faceți vrun altul.

Sterian : Ian să mă-ncerc și eu !

Cu toți : A ! Acum s-a nemerit ! De, nu te lăsa Steriene !

Caragiali : Să știi că, de nu-l face cumsăcade, te ¹ asvîrl peste orhestră. ²

Boian (*scofînd capu din bortă*) : Măre, ce atîta vorbă ! Ia lua-ți-mi mie scîndura și l-oi face eu. (*Ridică scîndura și sa-n-toarce către public.*) Domnilor, fiindcă actorii moldoveni nu știu rolurile, în astă-seară nu pot juca piesă ce au anon-sat-o prin afiș. Ia așa, și s-a mîntuit !

Caragiali : Lăsați, că fac eu ! Aid', mergeți de vă îmbrăcați ! Înaltă noblesă și onorate public ! Ați văzut cu cîte trude și nevoi ne tot luptăm !

Cîte stavili în a noastră carieră ni să pîn.

Numai de l-a voastră multă bunătate așteptăm

Să ne dați încorăjare spre a face ceva bun.

Fost-ați buni în multe rînduri, îndulgenți și iertători

Ne-ați dat adese aceea care noi nu-nvrednicim,

Fiți dar și în astă-seară nobili, îngăduitori,

Ca să zicem cu dreptate că de voi ne ocrotim.

Caragiali (*către ceilalți*) : Ziceți cu toții : Fiți dar...

Cu toți :

Fiți dar și în astă-seară nobili, îngăduitori

Dacă vreți s-aveți o dată, în Moldova, buni actori !

Iară cît pentru îndrăzneală care bietul autor

Au avut ca să arate numai simplul adivăr,

Noi cu toți vă facem rugă să fiți buni și să-l iertați,

Și spre semn d-a lui iertare... puținel să-l aplodați !

1844, aprilie, 13, Iași

¹ Scris de

² În continuare, șters : *sparg cu tine capu vreunii neamf.*